

ÖZET

Bu çalışmada kişilik ve mizaç özelliklerinin aşka ilişkin tutumlar ile ilişkisi ve bu değişkenlerin sosyodemografik verilere göre anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu araştırma ilişkiel tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Bu araştırma 2016/2017 öğretim yılı içerisinde İstanbul ilinde bulunan Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstinye Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul Yeniüzyıl Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Nişantaşı Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde okuyan ve karşı cinsle duygusal ilişki deneyimi olan 431 erkek, 679 kadın olmak üzere toplam 1105 lisans öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Eysenck Kişilik Anketi-Kısa Form, TEMS-A Mizaç Ölçeği, LAS Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Eysenck Kişilik Anketi-Kısa Form 24 madde, TEMPS-A Mizaç Ölçeği 100 madde ve LAS Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği 24 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. İlişki hipotezleri için pearson momentler çarpımı korelasyonu testi yapılmıştır. Kadın ve erkekler arasındaki farkın tespiti için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir: Bireylerin nevrotik kişilik özelliği tutkulu ve sahiplenici aşk biçimlerini, dışadönük kişilik özelliği ise tutkulu aşk biçimini yordamaktadır. Psikotizm kişilik boyutu, tutkulu aşk, sahiplenici aşk, özgeci aşk, arkadaşça aşk ve mantıklı aşk biçimlerini biçimlerini yordamaktadır. Bireylerin hipertimik mizaç özelliği, tutkulu, oyun gibi, arkadaşça ve mantıklı aşk biçimlerini, depresif mizaç özelliği tutkulu aşk biçimini, siklotimik mizaç özelliği ise, tutkulu aşk, oyun gibi, mantıklı ve sahiplenici aşk biçimlerini yordamaktadır. Anksiyöz mizaç özelliği, mantıklı, sahiplenici ve özgeci aşk biçimlerini, İrritabl mizaç özelliği ise, tutkulu aşk, oyun gibi aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk biçimlerini yordamaktadır. Bireylerin kişilik ve mizaç özellikleri arasındaki ilişkiye baktığımızda ise nevrotik kişilik özelliği ile hipertimik mizaç arasında negatif yönlü, depresif, siklotimik, anksiyöz ve irritabl mizaç arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Dışadönük kişilik ile hipertimik mizaç arasında pozitif yönde, depresif, siklotimik ve anksiyöz mizaç arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Psikotizm ile depresif mizaç arasında negatif yönlü, hipertimik, siklotimik ve irritabl mizaç arasında ise pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kişilik ve mizaç özellikleri cinsiyete göre değerlendirildiğinde; kadınlar nörotizm ve dışadönüklük boyutundan, erkekler ise psikotizm boyutundan daha yüksek puan almıştır. Hipertimik ve irritabl mizaç boyutundan erkekler, depresif, siklotimik ve anksiyöz mizaç boyutundan kadınlar daha yüksek puan almıştır. Aşk biçimleri cinsiyete göre değerlendirildiğinde ise; erkeklerin oyun gibi ve özgeci aşk boyutundan, kadınlar ise mantıklı ve sahiplenici aşk boyutundan daha yüksek puan almıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar ilgili literatür ışığında tartışılmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Mizaç, Aşk

SUMMARY

This study has researched the relation between the characteristics of personality and disposition, and the attitude toward love; and whether these variables show certain differences based on the sociodemographic data. This research has been conducted with a total of 1105 undergraduate students consisting of 431 male and 679 female students at a number of universities in İstanbul including Galatasaray University, İstanbul University, İstinye University, Üsküdar University, Yıldız Teknik University, İstanbul Gelişim University, İstanbul Sabahattin Zaim University, İstanbul Yeniüzyıl University, İstanbul Ticaret University, Nişantaşı University and Marmara University in 2016/2017 educational term. For the research, Eysenck Personality Questionnaire-Short Form, TEMPS-A Disposition Scala, LAS Love Attitude Scale and Personal Info Form have been used as the data collecting tools. Eysenck Personality Questionnaire and LAS consist of 24 articles while TEMPS-A includes 100

articles. The data collected at the research has been analyzed via SPSS 21.0. Product Moment Correlation has been conducted for relationship hypothesis. Independent-Samples T-Test has been carried out to determine the differences between males and females. Symptoms acquired in consequence of the analysis of data in the research may be summarized by this means: Neurotic personal trait of individuals predicts types of eros and mania love whereas extrovert personal trait predicts type of passionate love. Psychoticism dimension of personality predicts eros love, mania love, agape love, storge love and pragma love predicts types of companionate, mania, pragma love and ludus love. Trait of hyperthymic temperament of individuals predicts types of eros love, storge love, pragma love and ludus love. On the other hand, trait of cyclothymic temperament predicts eros love, pragma, mania and ludus love. Trait of anxious temperament predicts types of pragma, mania and agape love while trait of irritable temperament predicts eros, ludus love, pragma love and agape love. When the relation between the characteristics of personality and disposition is taken into consideration, a negative sided relationship is detected between neurotic personality and hyperthymic disposition. However, there is a positive sided relationship between neurotic personality and depressive, cyclothymic, anxious and irritable disposition. Extravert personality has a positive relation with hyperthymic disposition, but it has a negative relation with depressive, cyclothymic and anxious disposition. A negative sided relationship has been found out between psychoticism and depressive temperament, while a positive sided relationship has been detected among hyperthymic, cyclothymic and irritable temperament. When the features of personality and temperament are evaluated according to the sex, women got higher grades from neuroticism, extrovert aspects while men got higher grades from psychoticism aspect. In terms of hyperthymic and irritable temperament dimension, men got higher grades whereas women got higher grades on depressive, psychoticism and anxious temperament dimension. The results that have been gained from the research were discussed and commented with the guidance of related literature. In addition, suggestions have been made to the researchers.

Key Words: Personality, Temperament, Love